

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

MARKÉTA KOČENDOVÁ

(český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání - výchova ke zdraví se zaměřením
na vzdělávání)

**ANALÝZA ROMÁNU VĚRY NOSKOVÉ
BEREME, CO JE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Jana Sladová Ph.D.

OLMOUC 2010

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem v ní veškerou literaturu a ostatní informační zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne 14. dubna 2010

Markéta Kočendová

Poděkování

Děkuji paní doktorce Janě Sladové za odborné vedení mé bakalářské práce, poskytování rad a materiálních podkladů k práci.

Markéta Kočendová

OBSAH

Úvod.....	5
1 Biografie a bibliografie.....	6
1.1 Biografie.....	6
1.2 Bibliografie.....	7
2 Analýza románu Bereme, co je.....	9
2.1 Tématická výstavba.....	11
2.2 Románové postavy.....	12
2.2.1 Postavy primární.....	12
2.2.2 Postavy sekundární.....	18
2.3 Kompozice.....	21
2.3.1 Přebal knihy.....	21
2.3.2 Titul knihy.....	22
2.3.3 Členění díla.....	23
2.3.4 Čas a prostor v díle.....	26
2.3.5 Motivy.....	28
Závěr.....	32
Literatura a internetové zdroje.....	33
Bibliografie Věry Noskové.....	36
Přílohy.....	37

Úvod

Tématem naší bakalářské práce je analýza románu *Bereme, co je* od současné české spisovatelky Věry Noskové.

Nejprve jsme narazili na její fejeton v novinách, a to nás motivovalo k tomu, abychom si přečetli její nejslavnější román *Bereme, co je*. Bylo nám velmi sympatické, že autorkou díla je žena, která se navíc dokázala prosadit mezi spisovateli současné české literatury. Autorka nás velice zaujala a chtěli jsme se o ní a její tvorbě dozvědět více.

Sametová revoluce v roce 1989 se stala zlomovým okamžikem v životě Věry Noskové. Ona, která do té doby psala pouze “do šuplíku“ a živila se profesemi literatury vzdálenými, dostala šanci začít se literárně projevat. Několik následujících let se živila jako novinářka. Pokoušela se psát populárněvědecké články, přinášela také reportáže z různých prostředí a zaznamenávala rozhovory se zajímavými lidmi.

V roce 1995 vydala v Českém spisovateli novelu *Ten muž zemře*. Následovalo několik dalších literárních pokusů, ale až románem *Bereme, co je* se autorka prosadila jak u kritiků, tak u čtenářů. V roce 2005 byla za tento román nominována na cenu Magnesia litera.

Cílem naší práce je sestavit biografii a bibliografii spisovatelky Věry Noskové a dále analyzovat a interpretovat její román *Bereme, co je*.

Práce je strukturována do dvou základních částí. První část obsahuje autorčinu biografii a bibliografii. Část druhá je zaměřena na analýzu románové prvotiny Věry Noskové *Bereme, co je*. Jde o vstup do konstrukce díla. Spojením jednotlivých principů, postupů, jednotek, prvků a složek výstavby podáváme ucelený pohled na vnější i vnitřní výstavbu díla.

Bereme, co je je prvním dílem románové trilogie. V roce 2007 vychází druhý díl s názvem *Obsazeno* a následující rok díl třetí *Víme svý*. Díky tomu můžeme Věru Noskovou zařadit mezi současné české spisovatelky. Ona sama se zaměřuje na psaní prózy, konkrétně románů s autobiografickými prvky.

1 Biografie a bibliografie spisovatelky Věry Noskové

Autorka publikuje krátkou dobu, a proto o ní není v odborné literatuře mnoho informací. Při sbírání studijního materiálu k naší bakalářské práci jsme měli omezené zdroje. Čerpali jsme pouze z uvedené literatury a z osobního telefonického rozhovoru s Věrou Noskovou. Doufáme, že tato práce podnítl zájem o tuto autorku a její tvorbu.

1.1 Biografie

Věra Nosková se narodila dne 9. dubna roku 1947 v Hroznětíně, což je obec u Karlových Varů. V jednom rozhovoru spisovatelka uvádí: „...na Hroznětín pochopitelně žádné vzpomínky nemám. Jednou mě tam můj muž dovezl, takže vím, jak to městečko vypadá.“ (KOPÁČ, R., 2006, s. 5) Brzy po narození se s rodiči přestěhovala do Strakonice v jižních Čechách, kde prožila celé dětství i dospívání. „To byl poválečný pokus - omyl. Rodiče neměli kde bydlet, tak se rozjeli do prázdného pohraničí. Pár měsíců po mém příchodu na svět se vrátili do Strakonice, protože otec v pohraničí nenašel práci. Bydleli pak s matčinyými nervními rodiči v malém holobytě.“ (KOPÁČ, R., 2006, s. 5) Biologický otec Věry Noskové krátce po svatbě nastoupil na základní vojenskou službu. To bylo poslední období jejich společného rodinného soužití. „Nemám na něj z raného dětství vzpomínky, jen dvě tři na hranici snu. Jak jsem později dedukovala z narážek a výčitek, spíš kolem rodiny kroužil, vzdaloval se, byl na vojně, pak na Slovensku, tam mi zplodil dvě sestřičky – ne že by chtěl, ale asi byl na štíru s antikoncepcí. Byl pěkný, velmi mladý a bujný.“ (KOPÁČ, R., 2006, s. 1)

Její rodiče se rozvedli a matka se podruhé vdala. S novým manželem měla pak další dva syny. „Otce mi nahrazoval docela uspokojivě otčím, který ovšem couval před svou ženou. Měla jsem ho ráda, byl dobrák.“ (KOPÁČ, R., 2006, s. 1)

Věra Nosková ve Strakonici žila do svých pětadvaceti let. Zde také vystudovala střední všeobecně vzdělávací školu, dnešní gymnázium. Později studovala ještě Střední pedagogickou školu v Praze.

Po neúspěšném pokusu přihlásit se na vysokou školu prošla několika zaměstnáními. Mimo jiné pracovala jako dělnice, aranžérka, pracovnice pošty, cukrářka, archivářka, kreslička, osvětová pracovnice, uklízečka, servírka, závorářka, vychovatelka, učitelka mateřské školy a později jako novinářka. Některé z uvedených

profesí se mohou zdát poněkud nejasné. Autorka sama vysvětluje: „*Dnes se závory zatahují automaticky, tehdy u nich stál miniaturní domeček, kde sloužili denní a noční dvanáctky závoráři. V té kůlně měli tvrdou židli, to aby v noci neusnuli, stůl a telefon, kterým jim hlásili průjezd vlaků. Poté závorář vylezl z boudy a točil klikou, čímž spustil nebo zvedl závoru. Když vlak projížděl, museli jsme stát v pozoru s červenou vlaječkou v podpaží. Prošla jsem bezpečnostním školením, kde nám hlavně ukazovali fotky hnusných úrazů po střetu s vlakem. Těšila jsem se, že po třech měsících dostanu režijní jízdenku a budu vlakem křižovat republiku za mizivý peníz. Líbilo se mi taky, že budu v práci vlastně sama a budu si moct sem tam napsat veršik.*“ (KOPÁČ, R., 2006, s. 5)

S rodinou a rodnými Strakonice se definitivně rozloučila v roce 1972. Od té doby žije se svým manželem Jindřichem a dvěma dospělými syny Jiřím a Tomášem v Praze.

Žurnalistice se Věra Nosková věnovala přes třináct let. Začínala jako redaktorka a tajemnice redakce Českého deníku a končila v příloze Věda a lidé v periodiku Hospodářské noviny. Přispívala také do někdejšího časopisu pro venkov a zemědělce Týden, dále pro Blesk magazín či Europress. Zároveň externě psala pro Reflex, Lidové noviny, Mladou frontu Dnes, Print and Publishing, Packaging, Listy, pro slovenský Rozmer i bratislavský časopis Prométheus. Spolupracovala s rozhlasovou stanicí Vltava v pořadu Naše téma a sbírala materiál do publicistických pořadů Klekání na ČT2 a Na vlastní oči na Nově.

V roce 1995 spoluzaložila občanské sdružení Český klub skeptiků Sisyfos, které je součástí celosvětové organizace propagující kritické myšlení.

V poslední době se věnuje výlučně psaní prózy.

1.2 Bibliografie

Inkoustové pádlo: verše - vydáno v roce 1988, básnická sbírka.

Ten muž zemře - vydáno v roce 1996, první próza Věry Noskové, novela z novinářského prostředí.

Je to hustý - vydáno v roce 2003, 28 fejetonů a povídek.

Bereme co je - vydáno v roce 2005, první román Věry Noskové, který si vydala vlastním nákladem.

Bereme, co je - vydáno v roce 2005, tentýž román vydán nakladatelstvím Abonent ND, redakčně upraven.

Ať si holky popláčou: fejetony a jiné krátké texty - vydáno v roce 2006, fejetony a krátké povídky.

Obsazeno - vydáno v roce 2007, román, volné pokračování románu *Bereme, co je*.

Ve stínu mastodonta: pestré povídky - vydáno v roce 2008, soubor devíti povídek.

Víme svý - vydáno v roce 2008, román, závěrečný díl trilogie.

Ještě se uvidí: tři příběhy o dvou mužích a jedné krásce - vydáno v roce 2009, dvě povídky a jedna novela, která je těžištěm knihy.

2 Analýza románu Bereme, co je

Děj románu *Bereme, co je* se odehrává v pohraničním městě Strakonice na jihu Čech. Je zde zachycen osud dívky Pavly přibližně od jejích pěti let. Díky vzpomínkám a rozhovorům dospělých vychází najevo okolnosti jejího početí a narození i doba těsně po II. světové válce. Příběh končí přibližně v létě roku 1967. Román zobrazil život v českém maloměstě v objetí komunistické strany, která určovala způsob života ve společnosti. „*Po břeskné znělce Kupředu levá, zpátky ni krok začaly zprávy. ...z rádia se sypala důvěrně známá slova: vlastizrádci, spiknutí, trest nejvyšší, petice ostravských horníků a hutníků, zaprodanci, soudruh Gottwald...*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 35)

Věra Nosková zobrazuje život v době, kdy jedinou dovolenou její rodiny bylo oddychování pěti osob v jednom stanu, kdy nejen široká rodina, ale i celé maloměsto určovalo, po čem má toužit mladý člověk. „...*a já už budu myslet jen na budoucnost. Myslí na ni ovšem i matka.*

,To je šikovnej kluk, ten Toník,‘ říká a pozorně sleduje výraz mé tváře ve zpětném zrcátku.

,Hmmm,‘ mručím ostražitě.

,Trochu jsem se na něj v Ivančicích přeptala. Lidi ho tam chválí, jakej je to pracant a slušnej chlapec. S nim by ses neměla špatně. Bude mít taky ten barák... Stejně chceš pořád z domova.‘

,To myslíš nejspíš, že bych si ho měla vzít?‘

,Já neříkám, že hned,‘ zasmála se zkušeně matka.

,Taková věc se musí trochu připravit, aby to nevypadalo, že se sápeš po baráku. Ostatně eště ho nedostavěl. Trochu bych počkala, ale nenechala bych ho vychladnout. Mimochodem, já ho k nám pozvala. Přijede prej asi za měsíc.‘

,Jenže já ho nechci,‘ řekla jsem pomalu a opatrně.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 168)

Protože dílo rozvíjí příběh ve formě vyprávění, jedná se o epiku. Román má prozaickou podobu a vytváří různé možnosti vztahu autora a románového díla. Mluvíme-li o žánrovém zařazení, můžeme říci, že se jedná o román s autobiografickými prvky, který je vyprávěný ich-formou. Proto prožitky hlavní hrdinky jsou vlastně prožitky Věry Noskové. To mi i autorka potvrdila v našem osobním rozhovoru: „Všechny ty příběhy v knížce jsem prožila já.“

Literární dílo rozvíjí příběh hlavní hrdinky a její každodenní život se stává ústředním námětem. Děj je psán v přítomném čase s občasnými retrospektivami, na základě vzpomínek z raného dětství a vyprávění dospělých. Stejně tak jsou v díle vloženy myšlenky na budoucnost.

V románě jde hlavně o charakter postav a o vykreslení společenské situace na maloměstě v období po II. světové válce. Až na několik epizod se děj odehrává pouze v tomto městě a blízkém okolí. Výjimkou je úplný závěr románu, kde hlavní hrdinka odjíždí na Slovensko. Závěr románu je záměrně otevřený. Autorka si tím připravuje půdu pro další pokračování. Postavy, místo a čas děje se navzájem ovlivňují a vytvářejí atmosféru popisovaného města.

2.1 Tematická výstavba

Ve struktuře literárního díla hraje hlavní roli téma. V případě románu *Bereme, co je* je vyobrazeno dětství a dospívání hlavní hrdinky Pavly. Je obklopena velkou skupinou postav - počínaje členy rodiny, přes kamarády, učitele až k zvláštním postavičkám maloměsta.

Dědeček Felix a babička Marie opustili Vídeň a přestěhovali se do pohraničí poválečného Československa. Otec, Slovák z východního Slovenska, brzy rodinu opustil a vrátil se do rodného kraje. Rozvedená matka pak navázala vztahy s několika dalšími muži. Nakonec se znovu provdala. Do roka přinesla z porodnice syna Vaška a za další dva roky syna Josefa. Během dospívání Pavlu nejvíce ovlivnil přítel Miki.

Roli otce v Pavlině životě zastoupil dobrácký otčím Vašek. Moravský milenec Toník ji připravil o panenství. Naopak Aleš, do kterého vkládala veškeré naděje, ji zklamal. Na několik dní ji vzala pod ochranná křídla podivínská Američanka. Jediná postava, která Pavle nabízela opravdové přátelství, byla učitelka Lipka. Její kamarádky, Monča a Irenka, byly povrchní, ale Pavla brala, co bylo.

Po dokončení střední všeobecně vzdělávací školy nastoupila do továrny jako dělnice. Tuto práci, v továrně u pásu, si už předtím brigádně vyzkoušela. Po nocích přečetla spoustu knížek a už v devíti letech napsala první báseň. Svůj boj s nechápající rodinou i maloměstem prohrála, utekla z domova a nakonec dobrovolně nastoupila léčení v psychiatrické léčebně. Její touha přejít na studia do Prahy se jí nesplnila. V závěru románu se přece jen dostala na Slovensko a setkala se se širokou rodinou svého otce.

Román *Bereme, co je* umožnil zachytit velký časový úsek, který představuje celou historickou etapu. Začal koncem II. světové války, pokračoval komunistickým pučem v roce 1948 a končil v létě 1967. Toto období bylo popsáno s dokonalou přesností. Rovněž postavy, které zde vystupují, byly skutečnými lidmi. To dokazuje záznam situace pro tu dobu velmi příznačné a zároveň i trochu groteskní. „*Babička se občas budila a oblékala uprostřed noci, aby šla vystát frontu na maso. Pokud doběhla kolem čtvrté, bývala u masny mezi prvními.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 36) „*To sou pomeranče, Pavlíno. Už léta jsem je neviděla... počkej, ještě si neber. Musím ti ukázat, jak se to jí...*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 38)

2.2 Románové postavy

Hlavní postavou je dívka Pavla, která prožívá své dětství ve Strakonících se svou matkou Marií a rodiči matky, dědečkem Felixem a babičkou Marií. Po svém otci Janovi neustále touží a vede s ním fiktivní rozhovory. Z mladíků, se kterými se během svého dospívání seznámila, ji nejvíce ovlivnil kamarád Miki.

Do Pavlina života zasáhla ještě spousta dalších postav, některé více, některé méně. Otčím Vašek měl pro Pavlu více pochopení než její vlastní matka. O panenství ji připravil náhodný mladík Toník, který seděl u ohně s ostatními vodáky. Zato Aleš, po kterém tak dlouho toužila, si po první a zároveň i poslední společné noci udělal jen zářez do pelesti. Vstřícnou postavou byla učitelka kreslení Lípová zvaná Lipka, která směrem k Pavle vyslala několikrát signál, že by jí ráda byla dobrou přítelkyní. Po útěku z domova Pavla několik dní bydlela u Američanky, která jí vyprávěla svůj tragický životní příběh. Pavla se nejvíce svěřovala svým dvěma kamarádkám, Irence a Monče, a sama od nich přijímala svěřená dívčí tajemství.

Románem prošla spousta dalších postav, které však už jen dokreslovaly atmosféru maloměsta.

2.2.1 Postavy primární

Pavla je hlavní hrdinkou románu a zároveň vypravěčkou. Tato tmavovlasá, štíhlá dívka nás provází celým příběhem. Po otci zdědila slonovinově bílou pleť a zelené oči stejně jako vášnivou povahu, sklon ke lhavosti a kočovnou potřebu změny. Její vzhled i povaha po otci jí byly celoživotně vyčítány. Připadala si jako kukaččí mládě. Svoji zpočátku vyhublou postavou skutečně vyčnívala z jinak obtloustlé rodiny. Jako každé dítě měla svá tajemství, jindy udivovala dospělé svými „rozumnými řečmi“, uměla si krásně vymýšlet a brzy pronikla do tajemství písmen: „*Mým slabikářem byly vývěsní štíty obchodů, úřadů a hesla typu: Buduj vlast, posílíš mír, Ani zrno nazmar, Stalinskou cestou vpřed!*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 16) Snažila se vyhovět dospělým a splnit jejich přání: „*Byla jsem pětiletá holka, do omrzení cepovaná k poslušnosti a nacházela jsem se v obklíčení tří dospělých nerváčků, kteří se mnou nehráli poctivě.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 30) S nimi odcházela každý den z domu už o půl šesté ráno. „*Důtkami babička občas pošvihávala za mými zády. Hrozně jsem se totiž loudala se*

snídaní a ona spěchala do fabriky, musela být u píchaček před šestou...“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 31) Pavla měla krásný hlas a ráda zpívala. Není divu, že se stala členkou dívčího pěveckého sboru.

Ve chvílích samoty si psala deník - otcovník. Tímto způsobem mluvila se svým nepřítomným otcem, po kterém toužila. Kladla mu spoustu otázek, na které nedostávala odpovědi. Přibližně do svých pěti let ani nevěděla, že někdo jako tatínek existuje. „*Ještě před dvěma dny jsem nevěděla, že nějakého otce mám. Náhle se odkudsi vynořil, ale byl mi vzápětí odňat a nahrazen přídělem nenávisti a nerváctví.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 29)

Na rozdíl od mnoha svých vrstevníků zatoužila žít podle svého. Aby se vymanila z krunýře rodiny i maloměsta, potřebovala více odvahy i sebepoznání. Krok za krokem dozrávala způsobem, který byl doprovázený mnoha neúspěchy. Ona nad sebou neplakala, ale sílila v inteligentní osobnost, která celé své dospívání a vlastně i okolní dění komentovala s odstupem, ironií a sarkasmem. „*Pavlinka se stává ženou originální, vtípnou, živočišnou, citlivou a okouzlující.*“ (SEDLÁKOVÁ, L., 2005, s. 40) Přesto zůstala outsiderem jak v rodině, tak ve škole, mezi přáteli a později i na pracovišti. Aby přežila, podnikala cesty do svého vlastního světa, měla své touhy a sny. Dál se vzpírala průměru.

Jak zmínil Jungmann ve své recenzi, Pavla byla zasažena literaturou, psala básně a obdivovala proklaté básníky minulosti. Chtěla žít jejich způsobem života. (srov. JUNGSMANN, M., 2006) Intenzivní zájem o poezii měl za následek zhoršení ve škole. Propadala z matematiky a fyziky. Pod pohružkou nástupu do továrny Čezeta na výrobu motorek přece jen střední školu dokončila. Práci v továrně už znala z letních brigád a představa, že by tam musela nastoupit nastálo, ji silně motivovala k tomu, aby ve škole zabrala. Po úspěšné maturitě však nepokračovala ve studiu a nastoupila jako aranžérka do národního podniku Potraviny.

Na rodinné dovolené se při náhodném přisednutí k ohni seznámila s mladým mužem. S neznámým Zasvětitelem přišla o panenství. Jejím životem pak prošla ještě spousta mužů. Filozofujícím notorikem Mikim počínaje, přes Aleše až k obdivovanému Joskovi. Veřejný vztah s Mikim natolik rozčílil Zploditelku a otčima, že jí nadávkami a fyzickým nátlakem chtěli přinutit, aby se s ním rozešla. Pavla nabyla dojmu, že se proti ní spiklo samo nebe. I Hrůzová zjišťuje, že se Pavla jaksí nenarodila do správné rodiny, ani do správné doby. (srov. HRŮZOVÁ, M., 2009, s. 31) „*Můj život není vyšinutý,*

protože jsem divná a neschopná. Divná je doba, v níž musím prožívat údajně nejlepší úsek svého života.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 203) Dozrávala v ní touha odjet, daleko, nenávratně. Poprvé si položila otázku: Co tu ještě dělám? Pryč odsud!

Z hodiny na hodinu opustila domov a šla do nejistoty. Přespávala načerno na dělnické ubytovně, nepohrdla ani azylem, který jí poskytla Američanka, a nakonec s povděkem přijala otevřenou náruč kamarádovy matky - samoživitelky s pěti dětmi. *„Kuchyně byla protáhlá jako vagón a zavalena špinavým nádobím, hrnce se vršily i na zemi. Pach biologického odpadu připomínal dech popelnic, ale přebíjel ho dým z cigarety a vůně čerstvé kávy.*

„Tak tě vítám,‘ stiskla mi s přátelským úsměvem ruku.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 222 - 223)

Pavla kvůli vyššímu platu začala pracovat v továrně Fezko. Chtěla si vydělat nějaké peníze pro začátek v Praze. *„Proč ne? Mám snad rezignovat na své sny v necelých dvaceti?“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 208) Nedařilo se jí však plnit pracovní normu a nedostatek jídla i bídny život způsobily celkový kolaps. Zhroutila se u závodního lékaře a požádala o pomoc. Výsledkem bylo přijetí v psychiatrické léčebně ve Lnářích u Strakonic. Pavla se sem chtěla schovat před celým světem, možná i sama před sebou.

Nejlaskavějšího přijetí v jejím životě se jí dostalo v rodině zemřelého otce na východním Slovensku. Když vystoupila z vlaku, všichni ji srdečně vítali. *„V životě mě tolik lidí nebralo za ruku, nehladilo mi dlaň jako tady.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 279) Konečně si připadala šťastná a v bezpečí. *„Čistá a vznosná krajina se zabydlela v lidech, otiskla se do mě, povyrostla jsem, naplnila se silou, radostí a důvěrou.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 293 - 294)

Matka Marie, ale také Mařena, Mína, Zploditelka, Černá růže *„...se honosila bohatým účesem s kaskádou černých lesklých vln. Nad pravým uchem nosila fosforovou růžičku, která od setmění zářila zelenožlutým světluškovým světlem. Štíhlá, ale prsatá pěknice.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 16) Měla slabých padesát kilo, štíhlý pas, vysedlé lícní kosti a výrazně modelovaný hrudník. Uměla psát na stroji, mluvit i psát německy i česky a pořizovat i těsnopisný záznam. Uměla hrát na citeru. (NOSKOVÁ, V., 2005) Přibližně od svých dvaceti let, kdy neplánovaně počala a porodila své první dítě, se jí uzavřel obzor šťastného života. *„Je fakt, že jsem matku nikdy neviděla šťastnou, ten neustálý pocit nespokojenosti ji musel stravovat“* potvrzuje Věra Nosková v rozhovoru

pro Mladou frontu Dnes. (KOBLENC, V., 2006, s. 9) Její vnitřní neštěstí se po čase projevilo v jejím tělesném vzezření. „...vážila metrák a na hlavě nosila místo fosforové růžičky helmici z umělé trvalice.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 18) Matka hlavní hrdinky vystupuje v celém románu jako živelná domácí tyranka, která se za své neštěstí mstí na svém okolí. Nejčastějším hromosvodem jejího vzteku a nenávisti se stává prvorozená Pavla, která ji svým zjevem a snad i povahou připomíná záletného prvního manžela. Neměla pro ni vlídného slova, když na ni promluvila, byl to jen vodopád těch nejhorších vulgárních výrazů.

„,Takže tobě šlo vlastně jen vo to se s nim ten tejden válet! Dělat nám vostudu! Dyt' se tam už ani nebudeme moct ukázat!' změnila matka tón jak po švihnutí bičem. Poté pohovořila o kurvení, kurvách, kurevství a o mé spřízněnosti s kurevníkem tatíčkem.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 168 - 169) Je otázkou, zda měla Mína někoho ráda - otcem opovrhovala, matky se bála, dceru nenáviděla a ze svého druhého manžela udělala rezignovanou loutku. „Víte, já taky vím, že rodiče se mají ctít. Snažila jsem se nebýt hrubá, odpouštět, chápat, věděla jsem, že i ona je svým způsobem obět'. ...Uvědomila jsem si, že jsou věci, které se mohou a mají říkat naplno,“ (PEŇÁS, J., 2006, s. 76) říká Věra Nosková.

Otec Jan nebo také Janíček byl Slovák z dědiny Ochtiná ze Slovenského rudohoří. Přijel se do Strakonic vyučit radiomechanikem. Černovlasý krasavec s knírem, nepřehlédnutelný vysoký a štíhlý muž s jemným obličejem a hranatou bradou. Přezdívalo se mu „zlatouústý“, protože měl dar řeči, kterou uměl zamotat hlavu i rodičům Černé růže. Pavlina babička ho však brzy prokoukla a neřekla mu jinak než „kecálista“. Za svůj život stihl zplodit pět dětí s dvěma ženami. „Dokázal táhnout dva, tři milostné vztahy najednou, jeden zmíral, druhý kvetl, třetí se rodil. Byl bezelstný, upřímný a bezstarostný, nic nevyčítal sobě, natož těm štědrým ženským.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 275 - 276) Postava biologického otce Pavly se v románu sice vyskytuje po celou dobu, ale pouze jako objekt touhy či vysněná představa, se kterou Pavla komunikuje prostřednictvím deníku - otcovníku. „Milý otče, jsem strašně zvědavá na to, jaký jsi. Zjistím to někdy? Matka mi totiž už několikrát vyčetla, že jsem po tobě, prý stejně prohaná, zákeřná, komediantka, tulačka... Já ale především už o sobě vím, že jsem proměnlivá, nestálá, měním se uvnitř a potřebuju i změny kolem sebe. Věřila jsem půl roku v Boha, ale nějak to ze mě vyprchalo. Nerozumím tomu, nerozumím si. Potřebovala bych s Tebou o tom mluvit. Představuju si, že až poznám tebe, naučím se

rozumět i sama sobě.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 74 - 75) Pavla se se svým otcem už nikdy nesetkala, protože předčasně zemřel při dopravní nehodě. *„Já o něm především snila, ale v podstatě jsem ho neznala, pro mě byl přelud. Takže to nebyl takový zásah, jako když vám umře člověk, který je celý život s vámi. Mně umřel vlastně sen. Až u jeho hrobu jsem si uvědomila, že to byl skutečně živý člověk.*“ (KOBLENC, V., 2006, s. 9)

Babička Marie, matka Černé růže, byla silnou osobností, která se o rodinu starala a držela ji pohromadě. Byla rázná a dominantní žena. Předčasně skončila povinnou školní docházku a šla ve čtrnácti letech do služby. Pavla babičku vnímala jako velmi přísnou osobu, avšak až s odstupem času, když si vzpomínala na babiččino vstávání uprostřed noci, ji ve své mysli rehabilitovala. *„Babičko, odpusť mi, že si ty staré křivdy pamatuju... Ty jsi byla nešťastná a navíc vykořebená. Nemohla jsi zpět do svého bytu na předměstí Vídně, kde jsi mívala za sousedy skutečné přátele.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 40) Jak Pavla dozrávala, pochopila, co se v babičce tehdy odehrávalo za drama, proč tak reagovala, mluvila, kárala, nadávala. V některých chvílích však měla pro Pavlu velké pochopení. Pavla totiž měla ve zvyku se čas od času před zrcadlem svléknout. Rozpustila si vlasy a pozorovala své měnící se tělo. Jednou byla přistižena babičkou. *„Náhle se otevřely dveře a do ložnice vkročila babička. Neslyšela jsem ji vejít do bytu. Obě jsme se lekly, vyjekla jsem. Dech se mi zastavil, strnula jsem v očekávání výsměchu, cítila se jak na pranýři. Takový trapas, nechat se nachytat při prohlížení svého zranitelného těla! Jenže babička proti očekávání řekla: „No vidíš, jaká je z tebe pěkná ženská!“*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 101)

Dědeček Felix, otec Černé růže, též zvaný Čecháček - Šlupiňák, byl poctivý komunista čili komunista blbec. (NOSKOVÁ, V., 2005) Přídomek „Šlupiňák“ je *„výraz označující vídeňské Čechy, dřívce z cihelen, fabrik a stavenišť, kteří baštili šlupky od brambor.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 14) Dědeček kromě těžké práce v cihelně nebo továrně rád zpíval, jódloval a hrál na harmoniku. Často si kladl otázku, proč se s celou rodinou odstěhoval z Rakouska do tehdejšího Československa. V cholerickém rozčilení mluvil špatně česky: *„Proč sme sem, mutti, do toho švajneraj himl hergott lezli?“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 24) Také česko německy klel: *„Krucinál hergott jézusmaría... Koukej, mutti, každej ví, že sme komunisti, a řek' by si o nás jedině, že sme vyžírkové!“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 9) Mezi kamarády byl oblíbeným fešákem, ale jinak poddajným v područí dominantní manželky. *„Poplakat si, to bylo vždycky jeho...*

Uplakánek... Třeba se tě bojí, zachichotala jsem se spiklenecky do hrsti. Jednak to bylo evidentní, jednak bylo v téhle rodině výhodné držet se silnějšími ženskými.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 18) Ačkoli mu táhlo na padesát, byl to stále pohledný člověk, i když s kulatými zády, ale už vůbec nevnímal svou věčnou kapku u nosu. (NOSKOVÁ, V., 2005)

Miki, občanským jménem Jandák, byl asi o dva roky starší než Pavla. O jejich mileneckém vztahu věděly všechny strakonické drbny. Chodil oblečený v černém od hlavy až k patě. Obličej měl napnutý na jemných kostech, které ho hranatě modelovaly. Měl křehkou, ale po kovbojsku rovnou bradu. To, co každého na první pohled upoutalo, byly vysedlé lícni kosti a vášněmi lehce poničená tvář. Pavla byla Mikimu, který ji už v šestnácti letech seznámil s existencí moderní poezie a malířství, docela prostě vděčná. Zavedl ji poprvé do knihovny a vtiskl jí do ruky patnáct půjčených básnických sbírek. Miki chtěl studovat herectví, i když by nemusel. Fascinujícím hercem už byl. Chodil velmi vzpřímeně a díval se kolemjdoucím nečekaně do očí s posměšnou otázkou napsanou ve tváři, která se ptala, a co ty jsi zač, měšťáčku příkrčenej? Lidí mu uhýbali očima a mnozí ho nesnášeli. Pavla se od něho poprvé dověděla informace o politických procesech, vysvětlil jí, co to byly gulagy - komunistické koncentráky. Ty hltaly levnou pracovní sílu a mizeli v nich úplně nevinní lidé na desítky let života jen proto, že byli politicky nepohodlní. Odkud to věděl? Poslouchal rádio Svobodná Evropa, četl filozofická díla a chodil tajně na angličtinu k profesorce Příbylové, která tlumočila Američanům. Ta později skončila v komunistickém vězení. Prostě se zajímal o pravdivý výklad historie. Mikiho slabou stránkou byl alkohol. Když se napil, byl agresivní. Nakonec se mu splnil sen a začal studovat na divadelní konzervatoři. Díky své svérázné povaze tam vydržel pouze půl roku. Poté nastoupil na základní vojenskou službu. Stejně jako Pavla tam založil divadlo poezie. Ztracen ve své poezii opustil na několik dní kasárna a jako dezertér si odseděl půl roku v kriminále. Při troše štěstí sehnal místo kulturního pracovníka. Více než v práci úřadoval v hospodě. Jako závozník národního podniku Ovoce a zelenina si vydělával na živobytí, a přitom stále četl a zajímal se o dění kolem sebe. Mezi Mikim a Pavlou došlo k hádce a jejich cesty se rozešly. Miki se pak ještě pokusil oživit již mrtvé přátelství návštěvou Pavly v psychiatrické léčebně, to se mu ale nepodařilo.

2.2.2 Postavy sekundární

Otčím Vašek se objevil v životě Pavly přibližně v jejích pěti letech. Její matka se po rozvodu provdala za obyčejného Vaška, který vlastnil maličký domek se zahrádkou. A to byla zásadní hodnota. Vašek se navíc jevil jako celkem ovladatelný dobrák. Bylo mu třiatřicet let, toužil po rodině, aniž o tom věděl, a svým staromládenectvím se pošetile vychloubal. Za Černou růží a Pavlou přicházel s radostným pozdravem „těpic ženký“ a s věčným párátkem nebo stéblem v silných, cukrově bílých zubech. Okolí udivoval svojí svalnatou postavou na krátkých nohách a vysokými kouty nad čelem. Byl stabilně spokojený, protože byl nenáročný. (NOSKOVÁ, V., 2005) Pavla si otčima zaškatulkovala: *„Když jsem odcházela, jako obvykle po šichtě šlofikoval, hlavu schovanou pod stříškou Československého sportu. Odběr téhle tiskoviny mu ostatně satorie, jak se naučil matce po straně říkat, také brzy zatrhne. Přestávám už normálního bambulu, jak ho jmenuje po straně matka, litovat. Stal se podpantofelníkem, ubohým tvorem, který se na rozdíl od otroka může klidně vzbouřit, ale neudělá to. Z lenosti, ochablosti, pohodlnosti, zbabělosti.“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 92)

Toník, svalnatý opálený kluk, ve svých dvaceti čtyřech letech vedl technickou údržbu v místní fabrice. Žil na kopci ve stanu a stavěl svůj sen - dům nad řekou. Pavla ho poznala na rodinné dovolené. Tento milý, i když cizí člověk, ji připravil o panenství. Voněl létem, vodou a opálenou tváří. Pavlin moravský milenec byl jako šikovný pracant už dvakrát vyslán na komunistickou Kubu. Kašlal na politiku, *„do partaje jsem jim nevlez“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 163), ale rád se potápěl v korálovém moři. Zakládal si na systému, řádu a racionálním uspořádání života, kde i Pavla, na tu krátkou dobu, dostala své místo. Tonda rozvrhl den na pracovní a odpočinkovou část. Naučil Pavlu vařit na ohni, odpoledne s ní poseděl v hospůdce nebo s mládeží od vody u kytary. Pak přišla na řadu trpělivá milostná výuka. Probdít noc si nemohl dovolit, do spacáku lezl už v deset hodin. V šest ráno vstával a zapínal míchačku. Našel si čas i na četbu básniček. Pavla si vychutnávala hlazení a voňavou náruč zdravého, silného, mladého muže. Toto erotické přátelství skončila Pavla odjezdem domů.

Aleš, student pražské sociologie a filozofie, se ve Strakonících zjevoval jen o víkendech a prázdninách. Se svou partou bavil, nebo spíš provokoval maloměsto. Byl to

Pavlin vytoužený krasavec s téměř ženskou pletí, dlouhými řasami a jemným chřípím. Jeho vlnité černé vlasy a bohémská bradka vybízely k pohlazení. Pavla si o něm myslela svoje: „*S Alešem je sranda a skvělá zábava, protože disponuje lehkostí jednání a vůbec žítí. Vypadá věčně opojeně, jako v rauši, údivu, nastoluje bizarní, komické, strhující situace a umí si je vychutnat. Vykřikuje banality, voloviny a je mu to jedno, nepřipouští si soud bližních. Když vidí kyselý nebo pohoršený ksicht, chechtá se. Baví se sám sebou i druhýma, chandra, komplex nedostačivosti, sebereflexe a výčitky svědomí, to všechno je haraburdí, které pro něj není. Je s ním fakt veselo. Jenže mu na nikom vlastně nezáleží. Neumí mít rád, být vděčnej, pozornej, uznat hodnotu druhýho. Je tu sám pro sebe, chce se především bavit a má proto všechny předpoklady. Je to prostě jen dobrej kumpán a náruživěj souložník.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 180) Pavla s ním prožila vysněnou noc. Nad ránem po probuzení si všimla desítek zářezů na pelesti, z nichž některé byly ztmavlé, ale některé ještě žlutě svítily. Pavlin sen o milenci na celý život se ve vteřině rozplynul. Přesto dlouho oplakávala naději, se kterou byl Aleš spojen. Celý rok o něm snila, bláznila po něm. A ten rok smázla jediná noc. (NOSKOVÁ, V., 2005)

Paní učitelka Lípová byla pro všechny děti jenom Lipka. O Pavlu měla zájem a oslovovala ji i mimo školu při náhodném setkání. Zajímala se, zda je Pavla v pořádku, zda maluje a zajímá se o svět. „*Co je v tobě, Pavlo, to se neztratí. Já v tebe pořád věřím. Poslyš, jestli chceš, přijď někdy k nám. Měla by sis už zkusit olejomalbu a pro začátek jsou nejjednodušší kytky. Máme jich na zahradě plno.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 124) Pavla by se ráda stulila v jejích pihovatých pažích a opřela se o její hlavu s nadýchanými skořicovými vlasy. Lipka byla v očích Pavly bezbranná, naivní, laskavá a neskutečně toužící po lásce. Tíhla ke svým žačkám, od kterých čekala přátelskou odpověď. Když se za ní nakonec Pavla vydala, dověděla se, že Lipka spáchala sebevraždu kvůli manželově nevěře.

Emílie Jindráková, které nikdo neřekl jinak než „Američanka“, přišla o maminku už v dětství. Tatínek, majitel obytného domu a papírnictví, se s dcerou protloukal sám. Když do Strakonice dorazila vítězná americká armáda, přijal na byt tři americké vojáky. Nejmladší, seržant John, se stal Emilce osudným. Prožila s ním běhe m čtyř měsíců veškeré štěstí, které jí život vyměřil. Zůstaly jí jen zažloutlé milostné dopisy z Ameriky. Většinu pak zabavila StB. Byla nařčena ze spolupráce s imperialistickou cizinou. „*Vzali nám dům i krámeč a já musela do fabriky, i když jsem uměla francouzsky*

a anglicky. Tatínek v padesátém třetím zemřel. Nevydržel dřinu ve slévárně a těžko snášel všechnu tu nenávist.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 217) Američanka, i když pomatená a odsouzená k doživotní samotě, měla s Pavlou soucit a poskytla jí na nějakou dobu přístřeší. Pavla byla bohatší o zkušenost jednoho lidského života.

Kamarádky Irenka a Monča měly s Pavlou společný ročník narození a chodily do stejné třídy. Jak podotkl Jungmann ve své recenzi: *„Pavle a jejím vrstevnicím se začnou takzvaně zapalovat lýtka a jejich hlavní starostí je, jak v poklidu přijít o panenství. Vytloukají hospody, odcizují se záměrně maloměstské usedlosti.*“ (JUNGMANN, M., 2006, s. 9) Jejich společným zájmem byli muži, a to bylo také jejich hlavní téma rozhovoru. *„Nedávno se alespoň Irenka zbavila panenství. Takže už to má za sebou, konstatovaly jsme s Mončou s povzdechem.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 116) Vzájemně si obdivovaly společnou barvu vlasů a jen krásnooká Monča si vyčesávala vysoký drdol, do kterého už si nedávala suchou housku jako ostatní, ale vyplnila si ho vlastními vlasy, které střádala po dlouhé měsíce po večerním česání. Obě měly kypré tělo a přezdívalo se jim „slovanské bohyně“. Procházely se po Strakonících a hodnotily „samečky“. Pavla někdy váhala, zda má s nimi vyrazit. *„Zašla jsem jen na skok za Mončou, která má sice plytké myšlenky a ženské strategické postoje jako moje Zploditelka, ale bereme, co je, osobnosti s bohatým duševním životem, pevnými postoji, přemýšlivé a bystré bydlí zřejmě v jiných krajinách...“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 147) Když se Pavla dostala do problémů, Irenka a Monča se z příběhu náhle vytratily. Stejně věci si všiml redaktor Koblenc a zeptal se na ni Věry Noskové v jednom z rozhovorů. Ta odpověděla: *„My jsme byly kamarádky do pohody, a nikoli do nepohody. To byla taková ta typická kamarádka, která si chce užít legraci, ale vůbec není zvědavá na nějaké problémy. U ženských je to jiná kategorie, když spolu chodí na lov, než když je potom zle a měly by si opravdu pomoci.*“ (KOBLENC, V., 2006, s. 9)

2.3 Kompozice

Román, který analyzujeme, rozvíjí příběh ve formě vyprávění, proto se jedná o epiku. Má prozaickou podobu a vytváří různé možnosti vztahu autora a díla. Základním rysem je složitost syžetové výstavby, která připouští vedle hlavní dějové linie i epizodní příběhy, které mají v rámci děje do značné míry samostatné postavení. Proto zde mluvíme o románu. Žánrové varianty románu spojují výše uvedené základní rysy, ty se však do určité míry podobně jako u jiných žánrů historicky proměňovaly. Román *Bereme, co je nese* výrazné autobiografické prvky a je psán ich-formou. „V tzv. *ich-románu vypravěč děj nejen nahlíží, ale přímo vstupuje do světa vyprávěním vytvářeného.*“ (PETRŮ, E., 2000, s. 77) Zvláštností je, že se autorka převtělila do hlavní postavy, která je zároveň vypravěčem celého příběhu. „*Nosková nezastírá, že napsala knížku silně autobiografickou.*

,Zažila jsem to já, fabulace tam je poměrně málo. Příběh jsem měla v hlavě a nešlo ho nevyužít. Naskakovaly mi dávné dialogy, zrovna na ně mám paměť jako slon,‘ řekla v časopise Týden autorka.“ (VKC., 2006, s. 7) Žánrové varianty románu jsou obvykle stanovovány podle obsahových kritérií a snaží se postihnout, k jakému tématu nebo k jakému okruhu zachycené skutečnosti se autor obrací. (PETRŮ, E., 2000) Román *Bereme, co je* splňuje všechny parametry tzv. bildungsrománu, který lze volně přeložit jako „román růstu“ nebo také „román formace“. Hlavní hrdinka roste z dívky v ženu a prochází procesem plným komplikací a konfliktů se společností. Utíká z rodiny, z pracoviště, z rodného města a z reality vůbec.

2.3.1 Přebal knihy

Ještě dříve než titul knihy může čtenáře zaujmout celkový vzhled knižní obálky. Ona sama už je uměleckým dílem. Na obalu nás mohou přitahovat fotografie, malby, grafické obrazce, barvy a tvary. Obálka by měla korespondovat s obsahem díla. Proto je spolupráce autora a nakladatelství v tomto směru velmi důležitá. V případě románu *Bereme, co je* vybral pan Milan Jaroš fotografii z muzikálu Rebelové nevhodně. O spolupráci mezi autorkou a nakladatelem zde nemůže v daném případě být řeč. „*Nad obalem jsem se s nakladatelem pohádala. Ale bylo mi to houby platné. Každá smlouva s autorem vylučuje jeho právo mluvit do grafického zpracování a obálky.*

Nakladatelství, které knížku vyrábí a všechno platí, má právo udělat obálku jaksi chytlavě. Činí tak se záměrem, aby se knížka už na první pohled líbila, přebal knihy je také reklamou. No, ale v tomhle případě se to ‚líbení‘ poněkud přepísklo. Mám na obálce prostě nějaké herečky z muzikálu! Dochází k trapným situacím. Leckdo si například myslí, že knížka je o filmu Rebelové, jindy prodavačka kupujícímu vykládá, že je to nějaké holčičí čtení. Nemůžu se na tu obálku dodnes podívat bez podrážděnosti.“ (ŽÁK, D., 2006, s. 5) Zadní strana přebalu se potom dá využít jako místo pro zajímavý úryvek z textu, nebo (jako je tomu i v našem případě) pro hodnocení kritiků a doporučení významných osobností. *„Zejména v novější literatuře musíme počítat s tím, že vedle titulu jako autorské informace o díle získává čtenář určité údaje také z textů, které jsou dílem jiných autorů (např. redaktora, editora, apod.), i když v některých případech mohly být žijícím spisovatelem autorizovány. Bývají umístěny na záložce, na zadní straně přebalu nebo jako závěrečná část vydávaného textu a poskytují o díle nepochybně rozsáhlejší vstupní informace nežli titul. Přesto však považujeme titul za nejzávažnější vstupní informaci proto, že je autentickým projevem samotného autora díla a jeho autorského záměru.“* (PETRŮ, E., 2000, s. 101 - 102)

2.3.2 Titul knihy

„Titul je vlastně první informace, kterou autor vnímateli díla podává.“ (PETRŮ, E., 2000, s. 99)

Analyzované literární dílo nese jméno autorky a je opatřeno titulem, který je hodnotící. *Věra Nosková - Bereme, co je. „Informaci hodnotící povahy podávají tituly, které jsou formulovány tak, aby vyjádřily hlavní ideu díla.“* (PETRŮ, E., 2000, s. 100) Titul knihy naznačuje rezignaci. Redaktorka Fialková poukazuje: *„Titul Bereme, co je se hodí spíš k označení životního postoje hrdinčiny rodiny a obecně i maloměstské společnosti, kterou mladá Pavla vidí jako obluzenou a nepochopitelně zpitomělou zákazy a příkazy doby.“* (FIALKOVÁ, M., 2005, s. 13) Redaktorka považuje název za trochu zavádějící. Vždyť autorka, skrytá v hlavní postavě, s veškerou svou životní silou brojila proti životním podmínkám, které jí maloměsto nabízelo. (FIALKOVÁ, M., 2005)

Autorka zvolila titul v podobě souvětí o dvou větách, protože pravděpodobně chtěla vyjádřit svůj postoj k tématu knihy. *„Nejjednodušší klasifikace titulů vychází*

z jeho gramatických vlastností. V tomto smyslu rozeznáváme tituly jednoslovné, tituly v podobě sousloví a tituly větné. Mohl by jistě vzniknout dojem, že jde o třídění formální, nicméně i tato klasifikace má svůj hlubší význam a umožňuje zjistit, jakým způsobem chtěl autor titulu využít. (PETRŮ, E., 2000, s. 99 - 100)

Titul *Bereme, co je* působí na čtenáře opravdu tajuplně. Provokuje a vyzývá k rozluštění hádanky. Co se nám vlastně nabízí? A co můžeme získat? Lze si vybírat? Tyto otázky nutí čtenáře sáhnout po knize.

„Je tedy zřejmé, že titul díla podává sice různý rozsah a různý druh informací, v každém případě však je možno jej posuzovat jako důležitou vstupní složku struktury díla.“ (PETRŮ, E., 2000, s. 101)

2.3.3 Členění díla

Román, který má 296 stran, je rozdělen do deseti kapitol. Pět kapitol má přibližně dvacet stran, další čtyři kapitoly mají asi třicet stran a jedna kapitola se této struktúře vymyká, má 53 stran. Kapitoly jsou označeny římskými číslicemi a vždy začínají na novém listě, a to na pravé straně. Tématicky na sebe nenavazují a jsou bez názvu. Kniha není ilustrovaná, nemá úvod ani doslov. Na začátku je pouze věnování *Jiřímu a Tomovi*, synům Věry Noskové.

V první kapitole nás autorka seznamuje s rodinou hlavní hrdinky Pavly. Té je asi pět let a žije v jedné domácnosti spolu s dědečkem Felixem, s ráznou babičkou Marií a s nešťastnou matkou Mínou. Otec, který s rodinou nežije, se náhle objevuje na scéně a pokouší se unést dceru na Slovensko. Únos se nezdaří. V kapitole nám autorka vykresluje tehdejší typickou dobu tím, jak rodiče a s nimi i děti brzy vstávají a odcházejí do továren a do školek.

Ve druhé kapitole obětává babička vstává v noci, aby si šla stoupnout do fronty na maso. Byla to jediná možnost, jak ho získat. Na druhé straně dokáže stejná babička být krutá ke své vnučce a nechá ji klečat pět hodin na struhadle. Pavla byla potrestána, protože nechtěla uznat svou chybu. Bez dovolení věnovala tehdy vzácný pomeranč neznámé dívce. S odstupem času, jak Pavla dospívala, babičce odpustila. Pavla jako dítě se velmi těšila na prvomájový průvod. Babička ji oblékla do improvizovaného kroje a

ona s ostatními krojovanými děvčátky kráčela v čele průvodu. Z vyprávění dospělých poznala Pavla podobu války i osvobození Vídně Rudou armádou. V této kapitole se poprvé objevuje skřítek Glosátor, vnitřní hlas, který hlavní hrdinku chrání proti nereálným představám.

Se třetí kapitolou je spojen nový sňatek matky a přistěhování se do domku otčíma Vaška. Pavle přibudou dva nevlastní bratři. Babičku a dědu navštěvují bývalí sousedé z Vídně, pan Macek s rodinou. Dospělí jim neumí odpovědět na otázku, proč volí komunisty, když je zjevné, kam zemi vedou. Pavla si uvědomuje, že existuje jiný svět, blahobytný a radostný. A protože je nedostupný, rozhoduje se: „*Budu brát to, co je, neboť nelze mít to, co není.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 61) Pavle se plní sen a začíná zpívat v dívčím sboru. Zároveň si píše otcovník, ve kterém se svěřuje svému nepřítomnému otci. Po dobu asi šesti měsíců navštěvuje katolický kostel a modlí se k Bohu, pak ale věřit přestane. Pavla se jde poprvé podívat do knihovny a hltá jednu knížku za druhou.

V další kapitole prožívá Pavla třinácté léto a matka ji začíná pravidelně oslovovat výrazy jako *parchant největšího kurevníka*. Pavla cítí, že její matka je vzteklá, plná zloby a pocitu zpackaného života. Otčím Vašek odjíždí na návštěvu ke své nejvzdálenější sestře do Prahy. Učitelka Lípová nabízí Pavle přátelství. Přichází první erotické zážitky. Matka i otčím vstupují do komunistické strany. Rodina opouští nepohodlný domek a stěhuje se do - na ten čas komfortního - třípokojového bytu s koupelnou a splachovacím záchodem. Pavla je sama doma a rodiče s bratry se nevrací z výletu. Pavla si pohrává s myšlenkou na matčinu smrt. „*Slovo kurva by z mého života zmizelo. Mohla bych si zvat domů kamarády. Sehnala bych si psací stůl a z jednoho pokoje bych vykouzlila ráj, doupě na malování a psaní básní. Měla bych knihovnu, židli a lampu se zeleným stínítkem. Chodila bych spát, kdy bych chtěla. Život by mě těšil.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 105)

V páté kapitole navštíví Strakonice mladí studenti z Kuby. Pavla s kamarádkami Irenou a Mončou s nimi koketují. Irena se zbavuje panenství s ženatým lékařem. Otčí m je matkou přistižen, jak tajně konzumuje ve sklepě kompoty. Učitelka Lípová spáchala sebevraždu, neboť odhalila nevěru svého muže. Ten ji podváděl s dívkou, která k nim docházela do domu na hodiny malování.

V šesté kapitole Miki seznamuje Pavlu se vzpurnou poezií, která jí rázem učaruje, navíc zažívá autentický projev recitátora Miroslava Kovářika. Pavla zakládá v místních kasárnách Divadlo poezie. Maturuje na všeobecně vzdělávací škole. Matka jí opakovaně radí, ať nevyčnívá: „*Najdi si slušného muskýho, kerej umí máknout, postavte si svépomocí, vdej se a máš vystaráno. Co si budeš pořád hrát na chytrou a povyšovat se, když si vlastně ubohá?!*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 147) Pavla se s Mikim ukryje před deštěm do kumbálu s aranžérským materiálem. Probírají se plakáty s komunistickými pohlavary, a přitom debatují o literatuře, filozofii a politice. Pavla si uvědomuje, v jaké upatlané totalitě žije a přestává být naivní dívkou.

V sedmé kapitole odjíždí rodina na dovolenou na jižní Moravu. Na břehu řeky Jihlavy postaví svůj oranžový stan, nafoukne nafukovačky a vybalí polštáře a peřinu. Vaří na plynovém dvouvařiči, Zploditelka a otčím sedí na dvou rozkládacích židlích u stolečku. Za stanem je zaparkovaný „tlačburk“, což je přejmenované východoněmecké auto Wartburg. Zde se Pavla náhodně seznámí s moravským Tondou, který ji připraví o panenství. Čtou si spolu básně. Pavla spřádá sny o obdivovaném Alešovi. Sblíží se s ním na taneční zábavě a společná noc, která následuje, však smaže Pavliny ideály o celoživotní lásce.

Zklamání z Aleše, cynického lovce, doznívá i v osmé kapitole. Zájem o něj projevuje i Pavlina kamarádka Irenka. Pavla se seznamuje s Joskou, který pochází z opačného konce Strakonice a studuje v Praze. Vzpomínky na první a zároveň poslední noc s Alešem se vracejí. Pavle se opakovaně vybavují zářezy na jeho posteli, symbolizující nový sex s novou ženou. Cítí se znovu a znovu ponížena. Tluče hlavou o strom. Babička neustále pečuje o domácnost své dcery. Pavla uvažuje nad matčinou tloušťkou a v noci ji přistihne, jak se tajně cpe bůčkem a knedlíkem. Přichází dopis ze Slovenska, že otec Jan boural na motorce a zemřel. Zploditelka dceři výslovně zakazuje chodit s Mikim. Dochází k velké domácí hádce, kdy otčím Pavle zkroutil ruku za zády a tloukl jí hlavou o televizi. Pavla tři dny poslouchala výčitky, nadávky a varování. Rozhodnutí odejít kulminovalo. Byla to její poslední noc doma.

V deváté kapitole Pavla začíná na novém pracovním místě - v továrně Fezko. Zatímco se o přestávce ostatní honí po tovární hale, ona si vychutnává svých deset

minut v samotě psaním veršů. Přespává tajně na dělnické ubytovně, odkud je brzy vyštována. Ujímá se jí Američanka, a poté rodina jejího kamaráda Kamila. Nečekaně potkává svoji matku na městě a snaží se s ní navázat kontakt. Ačkoli ji matka už tři týdny neviděla, zachovala se jako vždycky. Zasykla: „Ty kurvo!“ Babička se pokouší dostat Pavlu zpátky domů. Opět se objevuje Miki, který se v opilosti s Pavlou pohádá a později ji i fyzicky napadne. Pavla upadne do šoku a v mráкотách ještě dokáže vyhledat lékařskou pomoc. Dostává doporučení a vlakem odjíždí do Lnář do psychiatrické léčebny. Ačkoli zde hledala azyl i před Mikim a matkou, oba ji zde našli. Matka jí přináší pozvánku na přijímací zkoušky na vysokou školu s proslulým datem. Pavla se hroutí podruhé.

V poslední kapitole Pavla vystupuje z vlaku na nádraží v Ochtiné. Podoba s biologickým otce, která ji až dosud znevýhodňovala, stavěla na pranýř a obviňovala ze zděděných neřestí, se tu stává oslavou a radostí. „*Pavlinka, joj, ak se mu podobáš! Ako se lem podobáš môjmu Janovi! Vitaj, dievka mojă, vitaj.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 264) Vítají ji lidé, příroda, zavedou ji na hrob otce i do obydlí, kde žil se svou poslední ženou a dětmi. Probírá se otcovými věcmi, jeho milostnými básněmi, knihami na polici i učebnicemi v zásuvce. Setkává se se svými nevlastními sestrami. Cítí se zde volně, šťastně, přijatá, milovaná. „*Dnes musím odjet. Nebo navždy zůstat.*“

2.3.4 Čas a prostor v díle

V analyzovaném románě se události vyvíjí chronologicky a je mezi nimi příčinný vztah. Proto dílo řadíme mezi syžetové žánry. Syžetová výstavba románu je ovlivněna pozorovacím talentem i novinářskou důsledností, která je Věře Noskové velmi blízká. Je pravdou, že v některých kapitolách se objevují retrospektivy, kdy autorka buď vzpomíná na některé události nebo se o nich dozvídá z vyprávění jiných osob. „*A vzpomínáte, jak znásilnili starou Hrubešku? Bylo jich pět!*“ vynáší *trumf* *babička, ale ženské s významným pootočením k mé maličkosti vrtí zamítavě hlavou.* „*A jak nám zmizely peřiny! Chyběly samozřejmě budíky a potraviny. V několika bytech bylo na zemi naděláno, evropské záchody byly pro rudoarmějce ze stepí příliš složité.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 45) Naopak se v textu objevují i odskoky do budoucnosti v podobě přání, snů a tužeb. „*K mé předpokládané vzpouře patřilo i splnění prastarého*

snu: rozjedu se do Ochtině a navštívím genetického otce. Neboť kde je psáno, že se nemáme už nikdy spatřit? Ten přenošený sen je obalený mnoha protichůdnými představami, obavami i těšením.“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 166) „...z psychologického hlediska se prožitek času proměňuje na základě představového rozsahu, tj. do aktuálního času se promítá v různé míře jak minulost, tak budoucnost.“ (PETRŮ, E., 2000, s. 96) Děj se odvíjí od dětství k dospívání a je obohacen mnohými epizodami, z nichž některé si žijí vlastním životem. Děj v žádné kapitole nevrcholí, příběh má otevřený konec, čímž si autorka připravuje půdu pro další pokračování.

„Román dává možnost zachytit velké časové úseky, které představují i celou historickou epochu.“ (PETRŮ, E., 2000, s. 77) Román *Bereme, co je* zachycuje období od konce II. světové války přes únor 1948, kdy se k moci dostali komunisté, pravděpodobně až do léta roku 1967. Autorka tedy pracuje s časovým úsekem, který je delší než dvacet let, což představuje jednu generaci. Někteří kritici tedy právem používají termín *generační román*. „... jde o klasický generační román, o čítankový příklad tzv. vývojového románu, Bildungsromanu, veskrze autobiografického - anebo dokonce výchovného románu.“ (NOVOTNÝ, V., 2008, s. 87)

Postavy, které jsme již vykreslili, a čas i místo, kde se příběh odehrává, tvoří spolu základní trojúhelník a neodmyslitelně dohromady vytváří strukturu díla.

Z největší části se děj románu odehrává v pohraničním jihočeském městě Strakonice. Sem se hlavní hrdinka Pavla stěhuje s matkou a prarodiči brzy po narození, prožívá zde své dětství a vyrůstá v mladou ženu. V příběhu opouští Strakonice poprvé v kapitole sedmé, kdy celá rodina odjíždí za Ivančice k řece Jihlavě. Tam tráví letní rodinnou dovolenou. V deváté kapitole opouští Strakonice znovu, ale již na delší čas. Odjíždí do psychiatrické léčebny do Lnář. Opouští Strakonice s nadějí, že se osvobodí od Zploditelky, Mikiho a továrny. Že vymění špinavý a studený kout za čistou, bílou nemocniční postel. Na konci románu se místo děje mění radikálně. Pavla podniká několikahodinovou jízdu vlakem až na východní Slovensko, do rodiště svého zemřelého otce.

Hlavní hrdinka Pavla tedy prožívá většinu svého příběhu v maloměstě. Rázný odskok na Slovensko v závěru románu jakoby signalizoval zásadní změnu v jejím vnitřním životě. „Kategorie prostoru... má však ještě hlubší význam. Uvědomíme-li si, že pojetí prostoru a času představuje základní kategorie lidské existence a jejího

individuálního prožívání, pak autorské ztvárnění prostoru vypovídá o tom, jak v nejobecnějším smyslu autor skutečnost vidí a vykládá, takže přináší klíč pro pochopení díla jako celku.“ (PETRŮ, E., 2000, s. 99)

V jednom z rozhovorů s Věrou Noskovou se jí Tomáš Fojtík ptá, jak moc je pro ni potřebná znalost místa, kde se odehrává děj jejích knih. Autorka odpovídá: *„Ano, takovou potřebu bych měla. Nebo alespoň ono prostředí nějak zblízka zkoumat, mluvit s lidmi, kteří v něm žijí, mít svého člověka, který by mě do problematiky zasvětil. Je to tak trochu návyk z žurnalistiky, z reportáží. Ráda bych si ale někdy zkusila sci-fi, abych si ověřila, jestli bych uměla napsat příběh postavený spíše na fantazii než na okolní realitě.*“ (FOJTÍK, T., 2006)

2.3.5 Motivy

„Základním prostředkem rozvoje syžetu v literárním díle se stává až motiv, který považujeme za nejjednodušší stavební složku literárního díla.“ (PETRŮ, E., 2000, s. 102) Motivy rozdělujeme na hlavní a vedlejší. Hlavní tvoří kostru celého díla, kdežto vedlejší motivy dílo pouze doplňují, obohacují ho a někdy vyvolávají dojem, že s příběhem téměř nesouvisí. Motivy dynamické vnášejí do děje pohyb a nelze je vynechat, protože navazuje jeden na druhý. Kdežto motivy statické, které děj zastavují, by se daly bez újmy na sdělení v průběhu děje vypustit, a také se často ve zkrácených vydáních vyškrtávají. Volné motivy přímo nesouvisí s hlavním tématem, jsou to volné asociace, myšlenky a úvahy. Motiv, který se vícekrát opakuje, vrací se, se tak stává motivem hlavním - leitmotivem. (HRABÁK, J., ŠTĚPÁNEK, V., 1987)

V analyzovaném románu *Bereme, co je* považujeme za hlavní motiv neboli leitmotiv touhu hlavní hrdinky po svobodě. *„A co takhle nějaký jednotící motiv? Domnívám se, že je nejsilněji přítomen v pasážích, kdy hlavní hrdinka sociálně ‚krachuje‘ po obvyklé tehdejší trajektorii gymnázium-dělnická profese-blázinec. V nich je totiž znát, že Bereme, co je znamená především knihu o svobodě.*“ (TORCH, P., 2006, s. 3) Hrdinka se snaží udržet si aspoň uvnitř sebe svou malou svobodu. Chrání ji nejenom před matkou, ale i před dobou, ve které žije. Pavla touží i po svobodě kolem sebe. Chce se svobodně rozhodovat o tom, jak a kde bude žít, jaký vztah bude mít se svým otcem, co a kde bude studovat, jaké knihy bude číst a sama si chce určit, co se jí

bude líbit a co ne. Pavla prostě chce víc, než jen brát to, co je. „*Svěrací kazajka doby padesátých a šedesátých let, malost okolí jim nedá vzlétnout. Z těch, kdo se o to pokusili, stávají se figurky prokletých, které uvízly na dně, s lahví alkoholu, ale pořád v zajetí jejich malého města. Ani Pavle se nepodařilo uniknout z ubíjejícího prostředí do svobodného světa, který před ní otevírali milovaní básníci. Těžko se po útěku z domova zvedala z otupující všednosti fabriky, ze svazující lnářské psychiatrické léčebny. Pochopila jedno, že její život není vyšinutý, ale vyšinutá je doba.*“ (KARFÍK, V., 2005, s. 110)

Za vedlejší motivy, které doplňují a někdy vysvětlují hlavní leitmotiv, můžeme považovat jednotlivá přání, sny a touhy hlavní hrdinky. Například je to její silná touha po otci, jíž se Pavla celou dobu trápí a která se jí vlastně rozpadne. Za další vedlejší motiv můžeme považovat Pavlinu touhu po změně místa. Sní o životě ve velkém městě, o životě v Praze. Tento sen se jí zatím nesplní, ale čtenář tuší, že se tak možná stane v dalším díle. S motivem Prahy úzce souvisí touha po studiu. Pavlin sen o životě v Praze dostal konkrétnější podobu. Chtěla by tam nejen žít, ale i studovat vysokou školu, setkávat se s různými umělci, navštěvovat výstavní síně... Jak Pavla dospívala, vznikla nová touha, a to po celoživotní lásce. Pavla sní o muži, se kterým by strávila zbytek života. V příběhu se seznamuje s několika muži, ale žádný z nich nespňuje její očekávání. „*Víme už, že postel našich lovců je past, kde holka přijde o kousek sebeúcty, tajemství, stává se skolenou kořistí, končí jako zářez na pelesti. Jenže v knížkách se píše o lásce a my hodně čteme a prodíráme se k tomu strhujícím živlu, šrám nešrám. Musíme ji potkat, protože zač by jinak svět mladý holky stál?*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 191)

„*Sesouvám se do dřepu jako dítě, které unavila cesta, a říkám, já už nemůžu. Nemůžu dál, vite? Usmívám se křečovitě, omluvně a oni mě jemně zdvihají z podlahy, posazují na židli a podávají kapesník, ti andělé ve vyhřátém ráji křídově bílé čistoty. Jak dlouho jsem už s nikým nemluvila?*

„*Skoro nic mi není,‘ tvrdím najednou, protože se stydím.*

„*Jenom pořád brečím. Jak dlouho? Nevím. Nějak se mi zamíchal čas. Vlastně je to taková trapná porucha. Kde se ta voda pořád bere?’ divím se upřímně, fakt by mě to zajímalo.*

Vyplašený doktor vypisuje spěšně žádost o hospitalizaci. Ustaraně si mě prohlíží:

„Máte někoho, kdo vás tam doveze? Aha. Hmm... Myslíte, že tam dojedete sama?“
Motoráček dojel do Lnář za hodinu a půl, nerada jsem z vláčku vystoupila. Výpravčí, krevnatý a narezlý chlapík, kvačil do své kanceláře, ale já ho doběhla.
„Prosím vás, jak se dostanu do psychiatrické léčebny?“ “ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 239 - 240) V této poměrně krátké ukázce se Pavla ocitá na chodbě v továrně, v ordinaci závodního lékaře, ve vlaku a na nádraží ve Lnářích. Takových dynamických motivů je v knize většina. Jak už víme, tyto motivy vnášejí do děje pohyb a hnací sílu, která žene děj energicky dopředu. Čtenář je polapen a nemůže odtrhnout oči od textu. To potvrzují i kritici. Jiří Trávníček říká: *„Román V. Noskové se - jak se zatím shodli kritici - výborně čte. Aniž je vybudován na nějaké ústřední zápletce,...je stále být čím strháván. Pořád autorka tká dost drobných dějů, jejichž rozuzlení nás ke knize připoutává. A pak, asi od třetiny románu, jsme drženi tím, jakpak tahle hrdinka skončí.“* (TRÁVNÍČEK, J., 2006, s. 12)

Takzvané motivy statické, které děj zklidňují a znehybňují, se v románu objevují jen zřídka. *„Rozrážím doširoka okno, vychlazený vzduch s vůní lehkého vína vtéká mohutným proudem do pokoje, vykláním se do prostoru, vpíjím se do noci. Kolem pouličních lamp duhově zrní dubnové mžení. Ospalým tiknutím se připomenul kos. Klapou podpatky neviděné ženské. Za měkkou strnulostí, za dětským spánkem městečka v kotlině zalesněných kopců, provlečené dvěma řekami, je cosi skrytého.“* (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 127) Autorka není příliš rozvláčná, spíš tyto motivy volí z důvodu funkce děj barvitě obohatit. Bohužel, kritici se k těmto fantazijním výletům nijak zvlášť nevyjadřují. Jeden negativní postoj má například Lenka Sedláková: *„...pro Noskové talentované literátství je zároveň příznačná přílišná košatost vět čili upovídánost - tuze by tu prospělo škrtat a zvažovat, co je skutečně podstatné sdělit čtenáři, a tedy vtělit do uměleckého tvaru. Mnoho vět,...je zbytečných, občas kýčovitých.“* (SEDLÁKOVÁ, L., 2005, s. 40) My se ale na stranu kritičky Sedlákové nepřikláníme. Nepovažujeme tyto pasáže v románu za zbytečné nebo kýčovité, ale právě naopak. Děj krásně dokresluje a je na nich znát, že autorka si umí se svými představami hrát a dokonale se vyjadřuje.

Autorka ve svém románu použila i motivy volné. Jsou to různé její myšlenky a asociace, které s dějem nemají příliš mnoho společného. Pro některého čtenáře mohou být zajímavým zpestřením, ale nám připadly zbytečné, zdlouhavé a mnohdy nesrozumitelné. Sdílíme tak názor mnohých kritiků. Jedním z typických volných motivů

v knize je opakované vkládání úvah z knihy Richarda Dawkinse *Sobecký gen*. „*Toto úvahové motto autorka v textu několikrát variačně zhodnocuje. Zcela jistě by její próza obstála i bez Dawkinse. Působí to dojemem, jako by V. Nosková podlehla jakémusi intelektuálskému nutkání. Chtěla být asi považována i za ‚chytrou‘, nejenom za tu, jež má ‚odžito‘ a jež umí splétat příběhy.*“ (TRÁVNÍČEK, J., 2006, s. 12)

S použitím kompozice, tématické výstavby, postav a motivů se můžeme dobrat k celkovému smyslu díla, tedy k jeho základní myšlence. V analyzovaném románu není výslovně vyřčena. Dospíváme k ní postupně a formulujeme ji ústy Demókrita. „*Je rozumný, kdo se nermoutí pro to, co nemá, nýbrž se raduje z toho, co má.*“ (NOSKOVÁ, V., 2005, s. 171) Autorka svým čtenářům vzkazuje, aby se zbytečně nermoutili, když nezískali určité věci nebo si nesplnili určité sny. Naopak je povzbuzuje, ať se radují z toho, co jim život dal a co jim i nadále nabízí.

Závěr

Spisovatelka Věra Nosková vydala svoji románovou prvotinu *Bereme co je* na počátku roku 2005 vlastním nákladem a v brožované vazbě. Kritici i čtenáři ji přijali se zájmem. Román byl ještě téhož roku vydán v nakladatelství Abonent ND v pevné vazbě, tentokrát však redakčně upraven a zkrácen o pasáž, která tvořila počátek dalšího dílu. Toto vydání se stalo předmětem naší analýzy.

S pomocí dostupné odborné literatury jsme sestavili biografii spisovatelky Věry Noskové od narození až po současnost. Podrobněji jsme se zaměřili na její profesní dráhu. Zkompletovali jsme její dosavadní bibliografii. Ve druhé části práce jsme sledovali tematickou výstavbu díla, kde stručně popisujeme děj a představujeme nejdůležitější postavy. Dále se v této části těmto postavám věnujeme detailněji a podrobně popisujeme jejich psychologii. Naše analýza vrcholí kompozicí, ve které si všímáme přebalu a titulu knihy, rozčleňujeme román podle jednotlivých kapitol, zasazujeme dílo do časové osy a rozebíráme hlavní i vedlejší motivy.

Analýza pokračování románové trilogie je vhodným námětem pro další odborné zpracování.

Román spisovatelky Věry Noskové *Bereme, co je* se řadí k hodnotné současné české literatuře a můžeme ho doporučit jak příslušníkům starší generace, tak mladým čtenářům.

Literatura a internetové zdroje

NOSKOVÁ, V. *Bereme, co je*. 1. vyd. Praha: Abonent ND, 2005. 296 s. ISBN 80-7258-204-6.

JANOUSŠEK, P. a kol. *Dějiny české literatury 1945 - 1989. III. 1969 - 1989*. 1. vyd. Praha: Academia, 2008. 977 s. ISBN 978-80-200-1630-0.

PETRŮ, E. *Úvod do studia literární vědy*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2000. 187 s. ISBN 80-85839-44-X.

HRABÁK, J.; ŠTĚPÁNEK, V. *Úvod do teorie literatury*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 272 s. ISBN neuvedeno.

NOVOTNÝ, V. *Ta naše postmoderna česká...: kritické vizitky literární současnosti*. 1. vyd. Praha: Protis, 2008. 188 s. ISBN 978-80-7386-015-8.

PEPRNÍK, M. *Směry literární interpretace XX. století (texty a komentáře)*. 2. upravené vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. 281 s. ISBN 80-244-0968-2.

PECHAR, J. *Interpretace a analýza literárního díla*. 1. vyd. Praha: Filosofia, 2002. 288 s. ISBN 80-7007-163-X.

PROKEŠ, J. *Interpretace uměleckých textů*. 1. vyd. Brno: MU, 2006. 65 s. ISBN 80-210-3975-2.

KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. 2. upr. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983. 816 s. ISBN neuvedeno.

KOPÁČ, R. Říkám tomu šimpanzí syndrom. *Týdeník rozhlas*. 2006, roč. 16, č. 34, s. 1 a 5.

SEDLÁKOVÁ, L. Když není moc co brát. *Psí víno*. 2005, roč. 9, č. 32, s. 40. ISSN 1210-6798.

JUNGMANN, M. Sarkastická generační výpověď. *Mosty*. 2006, roč. 15, č. 21, s. 9.

HRŮZOVÁ, M. Není důležité život přežít, ale zúčastnit se ho. *Viselec*. 2009, č. 22, s. 31-32.

KOBLENC, V. Bolest už mám dávno odžitou. *Mladá fronta Dnes*. 2006, roč. 17, č. 57, s. 9.

PEŇÁS, J. Psychoterapii jsem si odbyla jinde. *Týden*. 2006, roč. 13, č. 2, s. 76.

ŽÁK, D. Léty ve mně rostl skřítek skeptik. *Host*. 2006, roč. 22, č. 5, s. 5-8. ISSN 1211-9938.

FIALKOVÁ, M. Věra Nosková, Bereme co je. *Český dialog*. 2005, č. 11, s. 13.

(vkc). Spisovatelé se vnoří do 50. let. *Mladá fronta dnes*. 2006, roč. 17, č. 21, s. 7.

TRÁVNÍČEK, J. Současný - český - generační - román. Konečně.. *Host*. 2006, roč. 22, č. 5, s. 11-12. ISSN 1211-9938

TORCH, P. Co je Bereme, co je?. *Právo*. 2006, roč. 16, č. 16, s. 3.

KARFÍK, V. Tipy knihy. *Xantypa*. 2005, roč. 12, č. 1, s. 110.

JUST, V. Skepsí proti marnosti. *Týden*. 2005, roč. 12, č. 32, s. 70.

SVATOŇOVÁ, K. Skřítek ironik. *Reflex*. 2006, roč. 17, č. 10, s. 59.

FRODL, D. Mnoho povyků pro nic, lépe řečeno pro 258 stran textu?! *Viselec*. 2008, č. 21, s. 31.

FOJTÍK, T. *Články a rozhovory* [online]. 2006 [cit. 2010-03-23]. Rozhovor: Připadala jsem si jako Popelka (Exkluzivní rozhovor s Věrou Noskovou pro Knihovnici). Dostupné z WWW: <<http://www.knihovnice.cz/clanky/exkluzivni-rozhovor-s-verou-noskovou.html>>. ISSN 1802-2790.

Bibliografie spisovatelky Věry Noskové

NOSKOVÁ, V. *Inkoustové pádlo: verše*. 1. vyd. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1988. 75 s. ISBN neuvedeno.

NOSKOVÁ, V. *Ten muž zemře*. 1. vyd. Praha: Český spisovatel, 1996. 159 s. ISBN 80-202-0632-9.

NOSKOVÁ, V. *Je to hustý*. 1. vyd. Praha: Věra Nosková, 2003. 126 s. ISBN 80-239-1125-2.

NOSKOVÁ, V. *Bereme co je*. 1. vyd. Praha: Věra Nosková, 2005. 259 s. ISBN 80-903320-2-1.

NOSKOVÁ, V. *Bereme, co je*. 1. vyd. Praha: Abonent ND, 2005. 296 s. ISBN 80-7258-204-6.

NOSKOVÁ, V. *Ať si holky popláčou: fejetony a jiné krátké texty*. 1. vyd. Praha: Abonent ND, 2006. 185 s. ISBN 80-7258-255-0.

NOSKOVÁ, V. *Obsazeno*. 1. vyd. Praha: MozART, 2007. 222 s. ISBN 978-80-903891-0-6.

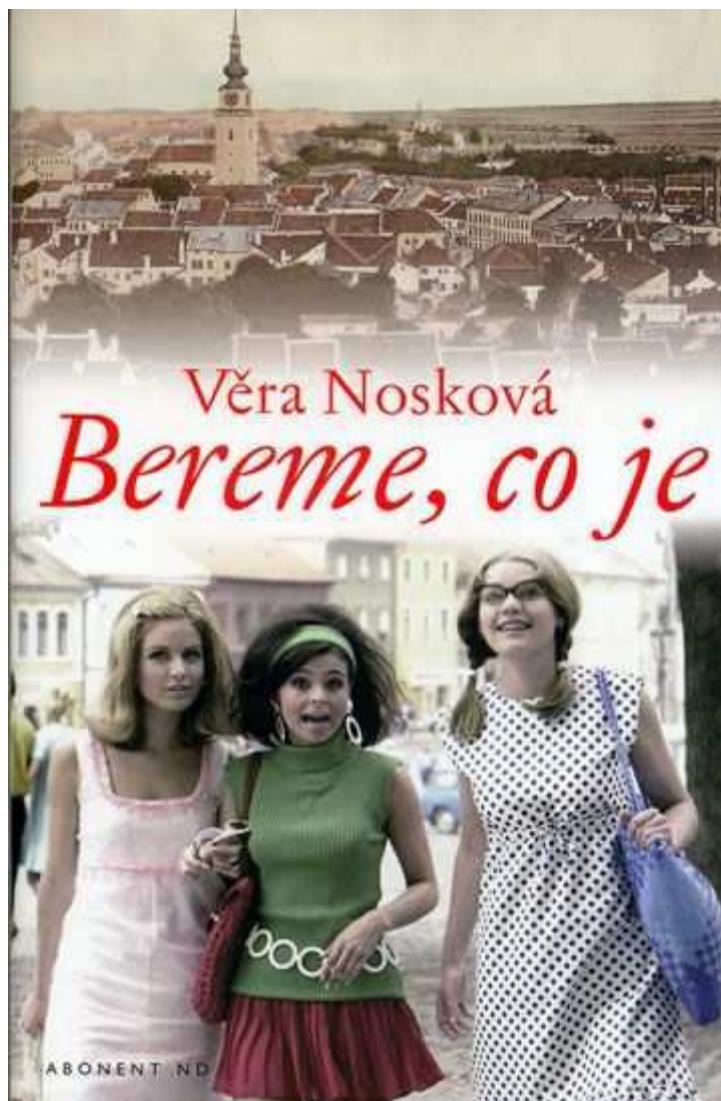
NOSKOVÁ, V. *Ve stínu mastodonta: pestré povídky*. 1. vyd. Praha: Věra Nosková, 2008. 137 s. ISBN 978-80-903320-5-8.

NOSKOVÁ, V. *Víme svý*. 1. vyd. Praha: Věra Nosková, 2008. 251 s. ISBN 978-80-903320-7-2.

NOSKOVÁ, V. *Ještě se uvidí: tři příběhy o dvou mužích a jedné krásce*. 1. vyd. Praha: Věra Nosková, 2009. 160 s. ISBN 978-80-903320-9-6.

Přílohy

1. Fotografie přebalu knihy
2. Devatenáctiletá Věra Nosková v Ochtině
3. Věra Nosková ve dvaceti letech
4. Babička a bratři Věry Noskové
5. Věra Nosková v současnosti

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Markéta Kočendová
Katedra:	Českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Sladová, Ph. D.
Rok obhajoby:	2010

Název práce:	Analýza románu Věry Noskové Bereme, co je
Název v angličtině:	Analysis of novel Bereme, co je by Věra Nosková
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na analýzu románu Bereme, co je od Věry Noskové a také na seznámení s autorčiným životem. Analýza je doplněna kritikami a recenzemi. Práce je proložena citacemi z knihy a z použité odborné literatury. V závěru práce je zhodnoceno naplnění cílů.
Klíčová slova:	autobiografie, román, Bereme, co je, Věra Nosková, hrdinka Pavla, dospívání, matka, otec, maloměsto, totalita
Anotace v angličtině:	My Bachelor work is focused on the analysis of novel called Bereme, co je (We take, what there is) by Věra Nosková. My next goal was to familiarize readers with author's life. The analysis is replenished with critiques and recensions. My work consists quotes from the book and special literature. Last step of my work was to evaluate my goals.
Klíčová slova v angličtině:	autobiography, novel, Bereme, co je, Věra Nosková, main character Pavla, adolescence, mother, father, provincial town, totality
Přílohy vázané v práci:	Fotografie
Rozsah práce:	37 stran
Jazyk práce:	Čeština